

Handläggare
Anna Forsström
08/50825085
Maj-Stina Samuelsson
08/50825623

Till
Socialnämnden
2015-12-15

Uppföljning av kvalitetsgranskning i den sociala barn- och ungdomsvården

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner socialtjänstinspektörernas rapport
2. Socialnämnden överlämnar rapporten till berörda stadsdelsnämnder

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Veronica Wolgast Karlberg
Avdelningschef

Sammanfattning

I bilagd rapport redovisas resultatet från socialtjänst-inspektörernas uppföljning av tidigare genomförd kvalitets-granskning av barn- och ungdomsvården vid nio stadsdelsförvaltningar. Av uppföljningen framkommer att ett stort utvecklingsarbete har gjorts inom stadsdelsförvaltningarna. Det finns områden där vidare utveckling behövs, bland annat gällande likställighet i staden, personalsituationen och samverkan.

Ärendets beredning

Ärendet har utarbetats inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor och har behandlats på förvaltningsgruppen 2015-12-09.

Bakgrund

Socialtjänstinspektörerna har genomfört en uppföljning av den kvalitetsgranskning av den sociala barn- och ungdomsvården som under 2012-2014 genomfördes vid stadsdelsförvaltningarna Enskede-Årsta-Vantör, Farsta, Hässelby-Vällingby, Norrmalm, Rinkeby-Kista, Skärholmen, Spånga-Tensta, Södermalm och Älvsjö. Uppföljningen har genomförts under perioden augusti - november 2015. Såväl den tidigare granskningen som uppföljningen har utgått från lagstiftningens bestämmelser om god kvalitet inom socialtjänsten.

Uppföljningsarbetet inleddes med en genomgång av samtliga granskningsrapporter inom den sociala barn- och ungdomsvården samt socialtjänstinspektörernas årsrapporter för 2012 – 2014. Intervjuer genomfördes därefter med avdelningschefer och enhetschefer för den sociala barn- och ungdomsvården vid berörda stadsdelsförvaltningarna utifrån ett framtaget frågeformulär. En webbaserad enkät med frågor om erfarenhet och kvalitet sändes till ett urval socialsekreterare. Slutligen genomfördes en granskning av förhandsbedömningar som inte lett till utredning vid alla nio stadsdelsförvaltningar. Detta utifrån att förhandsbedömningarna var ett stort gemensamt utvecklingsområde över staden vid granskningen 2012-2014. Det framtagna materialet analyserades och redovisas i bilagd rapport.

Socialtjänstinspektörernas synpunkter

Uppföljningen som har gjorts visar att de granskningar som genomfördes vid nio stadsdelsförvaltningar 2012-2014 har medverkat till såväl processförändringar som konkreta effekter för klienterna.

Rättssäkerhet och likställighet

Uppföljningen visar att rättssäkerheten i arbetet med förhandsbedömningar har ökat i nästan alla stadsdelar. Dokumentationen avseende tidigare kännedom och skyddsbedömning har förbättrats markant. Det har även skett en positiv utveckling vad gäller att hålla den lagstadgade handläggningstiden för förhandsbedömningar. Detta innebär att barns behov snabbare uppmärksammas och att den rättsosäkra situation som en förhandsbedömning innebär nu är mer kortvarig.

Samtliga granskade stadsdelsförvaltningar har skapat separata mottagningsfunktioner, vilket utökat möjligheten till ett professionellare mottagande vid den sociala barn- och ungdomsvården.

Barns delaktighet

Såväl socialtjänstlagen som barnkonventionen ställer tydliga krav på att barnet ska göras delaktigt i frågor och beslut som rör barnet. Barnet har rätt till relevant information.¹ Barn ska ha rätt att framföra sina åsikter i frågor som rör barnet oavsett om socialnämnden anser att det tillför utredningen något. Ett omfattande arbete inom den sociala barn- och ungdomsvården har gett en tydlig ökning gällande barns delaktighet. I granskningen framkommer att alla stadsdelsförvaltningar har blivit bättre på att i förhandsbedömningarna dokumentera sin inställning till barnets delaktighet och att dokumentera om beslut kommunicerats till barnet. Många egengranskar sina utredningar utifrån detta perspektiv. Detta utgör en bra grund för ett fortsatt utvecklingsarbete, med mål att prioritera barnets medverkan. Socialtjänstinspektörernas bedömning är att kvaliteten är högre i de förhandsbedömningar där barnet gjorts delaktigt. Detta är naturligtvis delvis en fråga om resurser men handlar även om hur man organiserar sitt arbete.

Barns behov av stöd och skydd

Jämfört med granskningen 2012-2014 har andelen förhandsbedömningar där socialtjänstinspektörerna ansåg att utredning borde ha inletts minskat. I denna uppföljning var det i cirka 9 % där socialtjänstinspektörernas bedömde att utredning borde ha inletts. Dessa förhandsbedömningar gällde framför allt oro för att barnet hade upplevt våld. I huvudsak byggde bedömningen att inte inleda utredning på att barnet nu uppfattades som skyddat från fortsatt våld. Bedömningarna berörde i lägre grad barnets behov av stöd. Det fanns enstaka ärenden av denna karaktär vid så gott som alla stadsdelsförvaltningar. Den största andelen fanns i några ytterstadsdelar. Troligtvis har de förvaltningar med högst andel våldsärenden också en mycket tung belastning avseende detta problemområde, vilket kan påverka vilka ärenden som utreds. Frågan om vilka som är "socialtjänstens barn" får inte avgöras utifrån bristande resurser. Förutsättningarna för när socialtjänsten agerar för barns stöd och skydd ska heller inte vara olika mellan olika stadsdelsförvaltningar, vilket det finns en risk för idag.

Personalsituationen

Personalomsättningen är en fortsatt stor utmaning för den sociala barn- och ungdomsvården i staden, såväl som nationellt. I uppföljningen framkommer att en stor del av socialsekreterarna som svarat på enkäten har mindre än två års erfarenhet av myndighetsutövning inom barn och ungdom. En hög andel har också varit anställda under kort tid på den nuvarande enheten. Den satsning på mentorer, chefer och utökad personalgrupp samt administration som flera förvaltningar gjort är uppenbart välriktad. I staden centralt pågår dessutom för närvarande ett projekt för att minska personalomsättningen och förbättra arbetsituationen bland socialsekreterare och biståndshandläggare.

Samverkan

Samverkan fortsätter att vara ett utvecklingsområde vid de flesta stadsdelsförvaltningar. SIP har goda förutsättningar som samverkansform men information och rutiner behöver tydligare förankras, framför allt gentemot samverkanspartners som skola och barnpsykiatri.

I granskningen av förhandsbedömningar återfanns i endast något enstaka fall hänvisningar till öppna, ej biståndsbedömda stödformer som riktar sig till utsatta barn. Här kan utökad samverkan ge tydliga vinster för de barn som inte aktualiseras hos socialtjänsten. Ett annat samverkansområde som kan utvecklas är att handläggare med olika kompetens träffar och utreder familjen tillsammans. Detta kan ge vinster både avseende möjligheterna att motivera såväl som att helhetssyn och ökad kunskap i högre grad präglar bedömningarna.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner socialtjänstinspektörernas uppföljning av tidigare genomförd kvalitetsgranskning av den sociala barn- och ungdomsvården vid nio stadsdelsförvaltningar. Vidare att rapporten överlämnas till berörda stadsdelsnämnder.

Bilaga

1. Uppföljning av kvalitetsgranskning av den sociala barn- och ungdomsvården.